Бережіть собори ваших душ. (За романом О. Гончара «Собор»). Твір 11 клас

Годинник вічності вже відрахував останні хвилини другого тисячоліття, коли нажахане людство чекало кінця епохи. Що там, за порогом тисячоліть? Суцільні проблеми – голод і перенаселення, ядерна катастрофа й екологічна криза. Та чи не найважливішою серед них є проблема втрати духовності. На мій погляд, найстрашніше, що може статися з людиною – це духовна пустота, моральна деградація людей, перетворення їх на ситі й тупі машини, пристосовані тільки для задоволення матеріальних потреб.

Проблема відродження втраченої духовності гостро постала сьогодні перед людством. Наш народ духовно обкрадений, байдужий до рідної мови, культури, історії. Винищення духовних святинь – соборів, вишитих рушників, сорочок, мови, обрядів – почалося ще в 30-ті роки. Народжувалися цілі покоління рабів, духовних мерців, бо знищувалися церкви. Але через декілька десятків років, несподівано, як набат, пролунав на всю Україну голос Олеся Гончара. У романі «Собор» письменник порушує болючі проблеми збереження природи, історичних святинь, культурної спадщини народу.

Головним образом роману є собор – символ людського духу, чистоти, людяності, віри в прекрасне й неземне. О. Гончар випробовує всіх дійових осіб їхнім ставленням до цього собору, вимірює їхні чесноти, духовність. І тоді ми бачимо справжні обличчя героїв.

Ми знаємо, що собор – це християнський храм, куди приходять люди, щоб очистити свою душу. Це добро, краса, сама чистота й духовність. Ці слова не є пустими для Миколи Наглая, який переймається долею селища Зачіплянки, хвилюється про збереження пам'ятки архітектури. Але йому протистоїть Володька Лобода, який на місці собору хоче збудувати кафе, щоб те приносило прибуток. Нестримна мрія Володьки – зробити собі кар'єру й сидіти в кабінеті з такими пухнастими килимами, щоб навіть кроків не було чутно. Лобода не має нічого святого. Навіть рідного батька віддав у будинок для ветеранів.

На захист собору, протистоячи руйнівній силі свого часу, виступає Дмитро Яворницький, який не дозволяє махновцю удертися в собор. Учитель Хома Романович теж виступав на захист собору, за що опинився в засланні.

Навколо собору відбуваються найпрекрасніші події з життя мешканців Зачіплянки. Зародилось ніжне та щире почуття між Миколою та Єлькою. Радіє щастю інших Ізот Лобода який до кінця свого життя робив людям тільки добро.

Собор присутній на кожній сторінці роману, у роздумах героїв, у схвильованих словах автора. Храм, як жива істота, стоїть на сторожі духовних цінностей. Прощаючись із Зачіплянкою, ми бачимо його вже іншим: «...не видно облупленості, іржі на банях, ніч скрадає на ньому всі травми часу. Усе він бачить і бачив усе. І доки багряніє, дихає небо по всьому Наддніпров'ю, стоїть серед заводського селища весь освітлений, парусноповний і чистий...».

Духовні цінності не можна вимірювати їжею чи речами, адже нашим душам потрібні любов, доброта, милосердя, тобто все, що робить людину кращою, піднімає над мізерним і буденним у вищі сфери духу.

Устами своїх героїв Олесь Гончар закликає нас берегти собори совісті, щирості, краси, правди, любові до людей: «Собори душ своїх бережіть, друзі... Собори душ!..» І якщо ми всі прислухаємося до цих слів, то мине загроза духовної пустоти, загроза перетворення людей на звірів. Лише глибоке усвідомлення всіма нами значущості духовних потреб і устремлінь допоможе кожному прийти до божественного в собі. До прекрасного. До безсмертного.